

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 39.

Anden Session.

16de Møde.

Torsdagen den 31te October.
(Fortsf.)

Grundtvig (forts.) Det gjør mig derfor meget ondt, at det er blevet udelukket her af Forslaget, saameget mere som jeg veed, at det havde været paatænkt. Jeg har nok hørt, at vore lærde Lovkyndige havde sagt, at det ikke kunde gaae an, fordi der er en Deel af Forligelsesvæsenet, som er henlagt under Domstolene, o. s. v., men jeg kan aldeles ikke forstaae, hvorledes det paa nogen Maade kunde gjøre det vanskeliggere at medtage det i Forslaget; thi det har jo ogsaa være Tilfældet, medens vi havde Forligelsescommissairer, saa at Alt, hvad der var henlagt under dem, kunde jo ligesaa gjerne være henlagt under Sogneraadet.

David: Naar jeg ofte har spurgt mig selv, hvad Grunden er til, at de communale Indretninger nu hverken svare til den Trang, som er i Folket til Udvikling, eller til de Ønsker, som man nærer i denne Henseende, saa har det altid forekommet mig, at Grunden egentlig laae deri, at Communen hos os kun altfor meget gaaer op i Staten, og at man i mange Tilfælde, hvor man med Rette kunde fordrø en selvstændig Virksomhed hos Communens Borgere i deres communale Forhold, og hvor man ogsaa hos dem kunde forudsætte den fornødne Kraft, Indsigt og Lyst til at varetage Communens Anliggender, — der har man enten aldeles udelukket dem fra en Indgriben i disse, eller ogsaa bliver den Medvirkning, hvortil de synes kaldede, gjort virkningsløs ved, at der er forbeholdt Staten en angstelig Bevogtelse af ethvert af deres Skridt, en altfor vidt drevne Overveieelse paa forskjellige Stadier af enhver af deres Forretter, og un-

vertiden en altfor vidt drevne Indblanding i Communernes oconomiske Forhold, som uden Fare kunde have været voldgivne til Borgernes selvstændige Raadighed, hvorved deres Virksomheds Betydning kun altfor meget svæktes. Jeg er derfor aldeles enig med dem, der mene, at der er Meget at ordne og at forandre i disse Forhold, og at vi ved en forandret Ordning have at sørge for, at Communen ikke som hidtil gaaer op i Staten; men jeg føler mig overbevist om, at man ved Grundlæggelsen af en ny Communeordning ligesaa meget skal vogte sig for, at ikke Staten gaaer under i Communen, og at man skal give Staten ligesaa vel, hvad Statens er, som man har Ret til at fordrø for Communen hvad Communens er (Hør!). Det er med denne Tanke, eller rettere sagt med denne Overbeviisning, jeg har taget det nærværende Forslag i Haanden, men jeg kan ikke nægte, at jeg, efterat have læst og gennemtænkt det, og efter ogsaa at have hørt, hvad der idag er blevet talt til Forsvar for det, har maattet spørge mig selv: hvor bliver da Staten af? Jeg seer i det, at man vil give Communerne en fra al Statsmagt løsreven selvstændig Virksomhed uden Hensyn til, om ogsaa Folkelivet hos os har naaet den Grad af Udvikling, at man uden Fare kan betroe en hoist udvidet Virksomhed i fælles Anliggender til Borgernes Hænder, uden Tilflyn, uden Indblanding af Statsregjeringen, uden Hensyn til, siger jeg, paa hvilket Udviklingsstrin Communen staaer hos os, og hvilke Kræfter der røre sig i Folket, vil man skabe Former for en aldeles selvstændig Bestyrelse af Communen, som om det var nok at skabe Former, og som om Friheden var Formernes nødvendige Afspønding, hvor den Aand ikke er tilstede, som først skal give Friheden sit Værd og sin Betryggelse (Hør!). Jeg maa derfor spørge